

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 02.09.2021 р., протокол №01

Історія зарубіжної літератури

(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)
спеціальності 035 Філологія
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізації 035.041 германські мови та літератури (переклад включно),
(шифр і назва предметної спеціальності)
перша – англійська

освітньо-професійної програми «Філологія (германські мови та літератури
(назва освітньо-професійної програми)
(переклад включно), перша – англійська, друга – німецька)»

Бердянськ, 2021

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Ганна АЛЕКСАНДРОВА, доцентка кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства, кандидатка філологічних наук, доцентка

Ольга БОГОВІН, доцентка кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства, кандидатка філологічних наук

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 17.06.2021 р., протокол № 10.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, друга – німецька)» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 035 Філологія, спеціалізації 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська.

Предметом навчальної дисципліни є історико-літературний процес у світовій літературі.

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, англійська мова, методика викладання зарубіжної літератури, лексикологія англійської мови, стилістика англійської мови, теорія та практика перекладу з англійської мови.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» є допомогти студентам прилучитися до всесвітнього літературного процесу, збагатити їхній духовний світ знаннями історії зарубіжної літератури, залучити до загальнолюдських цінностей, виховати почуття власної гідності, потребу в читанні, цікавість до художнього слова, сформувати естетичний смак, високу загальну і читацьку культуру, розкрити специфіку естетичних проблем, сутність художніх напрямків та течій в літературі.

Програмою передбачено аналіз етапів літературного розвитку і творчості найвагоміших письменників; вивчення закономірностей взаємодії загальних тенденцій, національного і особистого в літературному процесі; засвоєння теоретичних знань у межах вивчення питань формування літературних жанрів, еволюції художньої форми. На лекціях та практичних заняттях формуються вміння та навички аналізу художнього твору, самостійної праці над темою.

1.2. Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» є ознайомити студентів з найвагомішими творчими здобутками всесвітнього літературного процесу; розкрити ідейно-естетичну специфіку творів зарубіжної літератури, визначити основні художні явища, схарактеризувати їх; поглибити знання про зарубіжну літературу від античності до сучасності, відкрити нові імена всесвітньо відомих письменників та їхні твори; розкрити характерні особливості індивідуального стилю митців; закріпити знання літературознавчих понять; розвиток уміння аналізувати художній твір, обґрунтовувати свою думку з приводу прочитаного, виявляти основні проблеми.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей та продемонструвати результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК 06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	ПРН 02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. ПРН 07. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. СК 01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. СК 05. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури. СК 07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту. СК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. СК 10. Здатність здійснювати літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.	ПРН 08. Знати й розуміти загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі. ПРН 15. Здійснювати літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз різних стилів і жанрів. ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності. ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.
--	--

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 12 кредитів ЄКТС / 360 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Перший рік навчання

Модуль 1

Тема 1. Архаїчний період. Долітературний підперіод до середини IX ст. до н.е. Найголовніші міфологічні цикли – троянський, фіванський, про подорож аргонавтів. Гомерівський підперіод або підперіод розкладу родової формації – кінець IX–VIII ст. до н. е. Гесіод і дидактичний епос.

Тема 2. Класичний період. Грецька література в епоху ствердження полісної системи (VII–VI ст. до н.е.). Лірика. Походження і умовність терміну. Байки Езопа. Езопівська мова. Грецька література епохи розквіту (або аттичний підперіод, V–IV ст. до н.е.). Антична трагедія. Есхіл – «батько трагедії», поет становлення афінської рабовласницької демократії. Софокл – поет розквіту афінської рабовласницької демократії. Евріпід – поет кризи афінської рабовласницької демократії. Давня антична (політична) комедія. Комедії Арістофана «Ахарняни», «Мир», «Вершники», «Оси», «Хмари», «Жаби». Класифікація прозової літератури в античності: історіографія (Геродот, Фулідід, Ксенофонт), красномовство (Демосфен), філософія (Платон, Арістотель).

Тема 3. Елліністичний період (III–I ст. до н.е.). Еллінізм, його суспільство і культура. «Нова» аттична комедія (родинно-побутова). Гуманістичні тенденції комедій Менандра, людяність його образів, поглиблення їхніх індивідуальних характеристик. Комедії «Відлюдник», «Полюбовний суд». Олександрійська лірика, боротьба напрямів у ній. Шукання нових форм. Учений-поет Каллімах і його епілії – поезії малих розмірів. Фольклорна основа буколічної поезії, ідилії Феокрита. Спроби відновлення епосу і «Аргонавтика» Аполлонія Родоського. Поява нових героїв, любовно-еротичної тематики в олександрійській ліриці. Герод і його «Міміямби».

Тема 4. Римський період грецької літератури (II ст. до н.е. – III ст. н.е.). Римська проза. Завоювання Греції Римом з середини II ст. до н.е. і швидкий занепад її культури. Ідеологія грецького суспільства і культурна політика Риму. Занепад політичного красномовства, псевдоісторична і філософська проза. «Всесвітня історія» Полібія, обґрунтування необхідності підкорення Риму. Плутарх, його моральні життєописи і біографії. Грецьке «відродження» II ст. Лукіан, його життєвий шлях. Поява античного роману, проблема його походження. Буколічний роман Лонга «Дафніс і Хлоя». Запозичення в романі Апулея «Золотий осел».

Тема 5. Римська література. Долітературний період (до середини III ст. до н.е.). Особливості римської міфології і значення міфів Греції. Фольклорна драма, сатура і ателлана з її постійними масками. Сатурнів вірш – найдавніший зразок римської поезії. Перші прозові пам'ятники-надписи, аннали. Ранній період (до середини II ст. до н.е.). Причини пізнього виникнення літератури, Просвітительська діяльність Аппія Клавдія. Переклад Лівієм Андроніком «Одіссеї» Гомера. Творчість Гнея Невія і запропонований ним прийом контамінації. Переклади і трагедії Квінта Еннія, його поема «Аннали», римський театр, актори і публіка. Комедія плаща, трагедія-претекста. Теренцій, його світогляд, близькість до ідеології патріціату. Творчість Плавта, вплив нової аттичної комедії, збереження італійської фольклорної гри. Література періоду громадянських війн (до 31 р. до н.е.). Стиль і особливості ораторського мистецтва Цицерона. Юлій Цезар, видатний політичний діяч, полководець, оратор та історіограф. Мемуари Цезаря, їхній зразковий стиль. Політична, соціальна і літературна сатира Луцилія. Римська «школа «неотериків», наслідування поетам-олександрійцям. Любовна поезія Катутла, звернення до друзів, критика політики Цезаря. Лукрецій і його поема «Про природу речей» – найвизначніша пам'ятка матеріалістичної думки античності. Вергілій. Життя і творчість. Еволюція світогляду Горация – від захисту республіки до прийняття імперії. Філософія «золотої середини». Овідій. Біографія, творчість, ставлення до імперії. Філософські твори Сенеки. Петроній і його «Сатирикон», питання про авторство. Федр, особливості його байок.

Модуль 2

Тема 6. Література раннього середньовіччя (IV–XI ст.). Типологічні особливості середньовічної літератури. Місце західноєвропейських літератур у світовій літературі Середньовіччя. Феодалізм у Західній Європі. Провідна роль католицької церкви у духовному житті західноєвропейського феодального суспільства. Аскетизм та схоластика, їхній вплив на культуру Середньовіччя. Періодизація західноєвропейської середньовічної літератури. Особливості ранньохристиянської літератури. Значення латинської мови для Західної Європи насамперед у часи раннього Середньовіччя. Прагнення католицької церкви перетворити літературу в служницю богослів'я. Жанри клерикальної літератури та відхилення від релігійної ортодоксії в її найвизначніших пам'ятках. Латинські хроніки як літературні пам'ятки. Кельтський епос та ірландські саги і проблема їхньої класифікації. Героїчні саги уладського циклу та їхні особливості. Стародавньоскандинавська література. «Старша Едда». Скандинавські саги та їх класифікація. Англосаксонська поема «Беовульф», її історико-міфологічна основа. Відмінність першої частини від другої та проблема цілісної єдності поеми.

Тема 7. Література високого середньовіччя (XI–XV ст.). Французький героїчний епос. «Пісня про Роланда» та її історична основа. Аналіз редакції поеми в Оксфордському рукопису в зв'язку з суспільно-історичними обставинами у Франції другої половини XII ст. Іспанський героїчний епос. Реконкіста як визвольна війна іспанського народу проти арабського гніту та її зв'язок з антифеодальним рухом. Виникнення та структура «Пісні про мого Сіда». Німецький героїчний епос. Міжусобиці та загарбницькі війни німецьких феодалів у XII–XIII ст. і їхнє відбиття в «Пісні про Нібелунгів». Переосмислення ранньосередньовічних мотивів та образів у поемі. Відмінність німецького героїчного епосу від французького та іспанського. Передумови виникнення в рицарському

середовищі куртуазної літератури. Куртуазна лірика та її значення в історії писемної поезії європейських народів. Своєрідність жанрової класифікації куртуазної лірики. Куртуазна лірика в Німеччині (міннезанг) та її зв'язок з німецькою народною поезією. Класифікація лицарських романів. Характер переробки античних мотивів та образів у романах античного циклу. Фольклорні та книжкові джерела романів бретонського циклу. Роман про Трістана та Ізольду в реконструкції Ж. Бедьє. Міська та народна література.

Усна новелістична міська література: фавль та шванки, їхня антифеодальна спрямованість. Сатира на духовництво у фавль «Заповіт віслюка» та в шванку Штріккера «Піп Аміс». «Роман про Лиса» та його жанрові особливості. Структура «Романа про Троянду» і проблема його авторства. Функції алегорії в творі. Фольклорні джерела міської середньовічної драматургії та її основні жанри (містерія, міракл, мораліте). Фарс як власно міський театральний жанр. Сатира на феодальний суд у фарсі про адвоката Патлена.

Тема 8. Італійська література епохи Відродження. Періодизація епохи Відродження. Проблема «Передвідродження». Гуманізм літератури Високого Відродження. Антична спадщина і культура Відродження. Флоренція та школа «солодкого нового стилю» як основне вогнище й початок проторенесансної культури. Психологічні тенденції «Нового життя». Політичні та науково-лінгвістичні трактати Данте («Про монархію», «Про народну мову»). «Божественна комедія» – вершина творчості Данте. Ф. Петрарка – перший гуманіст і найвизначніший лірик раннього Відродження. Наукова і літературна діяльність Петрарки та місце «Канцоньєре» в його спадщині. Основні етапи життя і творчості Боккаччо, своєрідність його творчої еволюції. Місце «Фьяметти» – першого європейського психологічного роману – в творчій еволюції Боккаччо. Історико-літературні передумови задуму «Декамерона», його гуманізм та народність. Класифікація новел «Декамерона», їхній антиклерикальний та антидворянський зміст. Особливості поезії Лоренцо Медічі. Основні проблеми творчості Л. Аріосто. Місце Н. Макиавеллі в культурі європейського Відродження. Трагічна суперечливість спадщини Т. Тассо. Значення досвіду італійської ренесансної літератури для інших європейських культур епохи.

Тема 9. Французька та англійська література Відродження. Придворний гуманізм і творчість Маргарити Наварської. Її «Гептамерон» у співставленні з «Декамероном» Боккаччо. Діяльність і творчість Ф. Рабле – вершина французької гуманістичної літератури. Жанрово-художні особливості роману, його стиль і мова. Творчість поетів Плеяди та її вершина. Естетика Плеяди (Дю Белле) та її роль у розвитку національної літератури й літературної мови. Ідейно-теоретична еволюція П. Ронсара. Криза французького гуманізму та її філософсько-літературні свідчення (Монтень). Формування англійської національної літератури. Дж. Чосер і його шлях до «Кентерберійських оповідань». Розквіт народно-пісенної творчості в XV ст. Ідейно-художнє багатство англійських та шотландських народних балад. Ренесансне світосприймання, дух протесту й боротьби в баладах про Робін Гуда. Т. Мор – перший виразник ідей утопічного соціалізму в епоху Відродження. Жанрова специфіка та сюжетно-композиційна структура «Утопії». Передумови та основні етапи розвитку англійської гуманістичної драми. Проблеми біографії У. Шекспіра. «Шекспірівське питання». Естетичні та етичні погляди Шекспіра. Періодизація та еволюція творчості Шекспіра. Проблематика сонетів Шекспіра. Жанрова різноманітність та багатоплановість драматургічної спадщини Шекспіра.

Тема 10. Розвиток іспанської, німецької та західнослов'янської літератури доби Відродження. Етапи ідейно-творчої еволюції М. де Сервантеса Сааведри. Естетичні погляди Сервантеса. Історія створення «Дон Кіхота», його еволюція від літературної пародії на лицарські романи до новаторської трансформації їхніх традицій. Співвідношення в романі пародійно-полемічного та конструктивно-гуманістичного змісту. Значення літературної спадщини Лопе де Веги. Естетичні погляди Лопе де Веги на

національну драму. Проблема жанрової класифікації його п'єс. Комедії «плаща і шпаги» та їхній гуманістичний зміст. Класифікація комедій. «Собака на сіні» як комедія характерів. Своєрідність образів позитивних героїв комедії. Роль Лопе де Веги в розвитку світового театру. Еволюція іспанського гуманістичного театру та творчість Тірсо де Моліни. Особливості комедій Моліни та відбиття в них початку кризи іспанського гуманізму. Драма «Севільський ошуканець» та її зв'язок з народними легендами й романами. Німецька та нідерландська ренесансна література. Історія створення, проблема авторства та ідейно художні особливості «Листів темних людей». Місце М. Лютера в суспільно-політичній та ідеологічній боротьбі Німеччини епохи Реформації. Роль Лютера в створенні німецької літературної мови. Своєрідність нідерландського гуманізму. Місце Еразма Роттердамського в історії європейського гуманізму. Антифеодальна та антибуржуазна сатира в «Похвалі глупоті».

Другий рік навчання

Модуль 3

Тема 1. Бароко. Історичні передумови виникнення бароко. Філософські основи бароко. Бароко як провідний напрям іспанської літератури XVII ст. Творчість Гонгори – характерне втілення бароко в поезії. Драматургія бароко. Творчість Кальдерона – вершина іспанського барокового театру. «Життя – це сон» як відображення етико-філософських уявлень бароко про світ та людину. Проза іспанського бароко. Грасіан як засновник іспанської барокової естетики. Розвиток барокового роману. «Сімпліціус Сімпліціссімус» Гріммельсгаузен як найвизначніший твір німецької прози XVII століття.

Тема 2. Класицизм. Основні риси естетики класицизму. Драматургія класицизму і його сценічна система. Поема Буало «Поетичне мистецтво» як розкриття основних принципів естетики і поетики класицизму. Корнель – провідний представник першого етапу у французькій класицистичній драматургії. Творчість Расіна – вершина другого етапу французької класицистичної драматургії. Комедія французького класицизму. Творчість Мольєра як найвище досягнення французької літератури XVII ст. Джон Мільтон – найвидатніший поет і публіцист англійської революції. Поема «Втрачений рай» – зразок релігійно-філософського епосу XVII ст.

Тема 3. Література XVIII ст. і ідейний рух Просвітництва. Французьке Просвітництво як ідейна підготовка Великої буржуазної революції. Основні напрямки суспільної думки. Риси просвітницького класицизму в драматургії Вольтєра. Просвітницький реалізм естетики Дідро. Великий німецький просвітник-демократ Г.Лессінг. Література періоду «бурі й натиску» і початок кризи німецького просвітництва. Веймарська класика. Гете – великий національний німецький поет.

Просвітницька концепція особистості в англійській літературі XVII–XVIII століть. Д. Дефо та його місце в літературі раннього англійського Просвітництва. Особливе місце Дж. Свіфта в літературі англійського Просвітництва. Обґрунтування принципів просвітницького реалістичного роману. Роман Г. Філдінга «Історія Тома Джонса-знайди». Художня своєрідність епістолярної прози Річардсона. Творчість Річардсона і сентименталізм. Розвиток сентименталізму і суспільно-філософська основа його художнього методу. Провідні мотиви і художня своєрідність ліричної поезії сентименталізму (Томпсон, Грей, Юнг). Усвідомлення суперечностей і обмеженості просвітницьких поглядів у романах Стерна («Трістрам Шенді», «Сентиментальна подорож»).

Тема 4. Романтизм. Періодизація, головні течії; романтична естетика: літературознавча теорія і творчість Ф. Шлегеля. Єнський гурток. Гейдельберзький гурток. Творчість Е.Т.А.Гофмана: естетичні погляди, етапи творчості. Двомірність і принципи її втілення у творах Гофмана. Розвиток і періодизація англійського романтизму. Романтичний тип творчості: поети «озерної школи», Шеллі, Кітс. Творчість Дж.Г.Байрона. Творчість В.Скотта: поетична діяльність; естетичні принципи; герой і

народ у романах. В. Скотт творець жанру історичного роману. Романна творчість В. Гюґо: проблематика, образна система, поетика.

Тема 5. Реалізм. Французька реалістична література. Творчість Ф. Стендаля: філософські, політичні, естетичні погляди. Творчість Проспера Меріме: жанрова і стильова специфіка; інтерес до російської і української історії та літератури. Творчість О. Бальзака: головні етапи творчого шляху, задум «Людської комедії». Структура і зміст романів Бальзака. Творчість Г. Флобера: філософські, естетичні та політичні погляди. «Пані Боварі» як новий тип психологічного роману. Творчість Ч. Діккенса: етапи життя і творчості. «Олівер твіст», «Домбі і син» – соціально-сатиричні романи.

Модуль 4

Тема 6. Оновлення художньої прози кінця XIX століття. Французький натуралізм як літературний напрям останньої третини XIX століття. Творчість Еміля Золя: концепція «експериментального роману» і її художнє втілення. Структура циклу «Ругон-Маккари», проблематика, поетика (проблема творчого методу, розробка нових художніх прийомів). Провідні теми і проблеми роману «Жерміналь». Естетизм як творче кредо О. Уайльда. Художня своєрідність роману «Портрет Доріана Грея»: композиційна роль передмови, проблематика, прийом парадоксу, використання символів (портрет), міфологічних ремінісценцій (Нарцис, Адоніс, Антиной, Аполлон та ін.), імпресіоністичний стиль роману («суто декоративний твір», «золота парча» – О. Уайльд).

Тема 7. Тенденції розвитку світової літератури кінця XIX – початку XX століть. «Нова драма» як явище в драматургії межі століть. Художні особливості драматургії Г. Ібсена. П'єса «Пер Гюнт» як підґрунтя для створення драми нового типу. Філософська проблематика «Лялькового дому» Г. Ібсена. Символіка і новаторство п'єси. П'єса «Пігмаліон» як утілення естетичних і соціальних принципів Б. Шоу. Трансформація античного міфу в п'єсі. Символістська драма М. Метерлінка «Синій птах»: жанрові особливості (драма-казка, драма-феєрія), символіка назви, літературні алюзії у п'єсі (брати Грімм, Г. К. Андерсен – «Снігова королева», Гофман – «Лускунчик»), мотиви подорожі і сліпоті, філософська проблематика п'єси. Виникнення і сутність «декадансу», модернізм, естетична природа і визначальні риси. Головні течії модернізму. Творчість Бодлера: революція в естетиці. Філософські засади та естетичні принципи символізму. Поезія П. Верлена як синтез імпресіонізму і символізму. Символістська поетика вірша А. Рембо «П'яний корабель», образ ліричного героя. Стефан Малларме – «апостол символізму». Інтелектуалізм його лірики. Проблемно-тематичне розмаїття англійської літератури кінця XIX – початку XX століть. Особливості поетики новел О. Генрі. «Північні новели» Дж. Лондона: тема випробування людини в екстремальній ситуації. Художній світ дитинства у творах Марка Твена («Пригоди Тома Сойєра», «Пригоди Гекльберрі Фінна»). Проблема формування особистості людини у творах Т. Драйзера («Фінансист», «Титан», «Стоїк» або «Американська трагедія»).

Тема 8. Модернізація західноєвропейської літератури XX століття. Специфіка зрілого модернізму в порівнянні з раннім. Авангардизм як художнє явище: риторика і поетика. Художні течії французької поезії XX століття. Поезія Гійома Аполлінера як явище авангардизму. Творчість Томаса Стернза Еліота – представника англо-американської модерністської поезії. Поезія Райнера Дадаїзм і сюрреалізм як літературні явища. Розвиток інтелектуальної прози в зарубіжній літературі XX століття. Школа «потoku свідомості», її філософські і літературні засади. Модерністська концепція світу особистості у творчості Дж. Джойса та В. Вульф. Поняття «інтелектуальний роман», його характерні особливості. Сюжетно-композиційні особливості та проблематика романів Томаса Манна «Чарівна гора» і «Доктор Фаустус». Стилiстичні домінанти творчості Г. Гессе. Філософсько-інтелектуальна проблематика «Гра в бісер». Особливості поетики роману «Степовий вовк». Модернізація драматургії у літературі XX століття. «Епічний театр» Б. Брехта. Історія створення та сценічної постановки драми Бертольда Брехта «Матінка Кураж та її діти». Поняття «абсурду». Художні особливості п'єси Семюела

Беккета «Чекаючи на Годо» (тематика, проблематика, символіка, художній час і простір). Абсурдистська драматургія Ежена Йонеско. Фарсовий характер п'єси «Голомоза співачка». Проблематика п'єси Ежена Йонеско «Носороги».

Тема 9. Культурно-історичні умови розвитку світової літератури середини ХХ століття. Література «втраченого покоління». Трагедія зруйнованого війною життя героїв Ернеста Хемінгуея («Фієста», «Прощавай, зброє!», «По кому подзвін»). «Кодекс честі» Е. Хемінгуея. Принцип «айсберга». Повість «Сніги Кіліманджаро» – історія творчої і фізичної загибелі письменника. Повість «Старий і море». Причини трагедії повоєнного життя героїв Е.М. Ремарка в романах «Три товариша» та «На західному фронті без змін». Екзистенціалізм як філософський напрям: витоки, провідні ідеї. Альбер Камю як духовний лідер епохи. Філософські ідеї у творі «Міф про Сізіфа. Есе про абсурд». Повість Камю «Сторонній»: образ відчуженої людини (Мерсо). Роман Альбера Камю «Чума» як роман-притча. Головні конфлікти життя Ф. Кафки, їх вплив на проблематику його творів. Зображення трагедії відчуженої особистості в новелі «Перевтілення». Філософський зміст роману В. Голдінга «Володар мух». Вплив ідей Ж.-П. Сартра, А. Камю на екзистенціалізм Дж. Фаулза. Риси постмодерністської поетики в романі «Подруга французького лейтенанта». Своєрідність інтелектуальної романістики Айріс Мердок («Чорний принц», «Дика троянда»). «Над прірвою у житті» Дж. Селінджера – авторська концепція життя молоді ХХ ст. Філософська проблематика творчості Антуана де Сент-Екзюпері. Філософська казка Антуана де Сент-Екзюпері «Маленький принц»: символіка, образна система, проблематика. Характерні риси жанрів утопії та антиутопії. Образ державної машини в романі «Прекрасний новий світ» О. Гакслі. Політичний сенс роману Джорджа Оруелла «1984».

Тема 10. Тенденції розвитку світової літератури кінця ХХ – початку ХХІ століть. Поняття «магічного реалізму» в творчості Гарсія Маркеса. «Сто років самотності» як узагальнення долі латиноамериканського континенту. Проблеми інтертекстуальності у творчості Х. Л. Борхеса: «Вавилонська бібліотека» (Вольтер), «Три версії зради Іуди» (Достоевський), «Повідомлення Броді (Свіфт). Постмодернізм як напрям світової літератури. Проблема винятковості людської особистості в романі Патріка Зюскінда «Парфумер». Поетика інтертекстуальності у творчості Умберто Еко. Особливості сюжетно-композиційної організації роману «Ім'я троянди». Мілорад Павич «Скляний равлик». Худіо Кортасар «Менади». Мілан Кундера «Нестерпна легкість буття».

3. Рекомендована література

Основна

1. Александрова Г. Історія зарубіжної літератури ХХ – початку ХХІ століть: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Мелітополь, 2018. 178 с.
2. Александрова Г. О. Історія зарубіжної літератури. Античність: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид. Бердянськ, 2019. 193 с.
3. Белаш Г. О. Історія зарубіжної літератури: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ: Видавець Ткачук О. В., 2015. 212 с.
4. Белаш Г., Боговін О. Історія зарубіжної літератури: навчальна програма для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ: Видавець Ткачук О. В., 2015. 120 с.
5. Боговін О. В. Історія зарубіжної літератури Середніх віків та Відродження: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ: ФОП Ткачук О. В., 2015. 244 с.
6. Буйвол О. В. Антична література. Текст лекцій: навч.-метод. посіб. для студентів. Харків: НТУ «ХПІ», 2016. 117 с.

7. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
8. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 488 с.
9. Давиденко Г. Й., Чайка О. М. Історія зарубіжної літератури ХІХ – поч. ХХ століття: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. С. 38-47, 221-223.
10. Давиденко Г. І., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури ХVІІ – ХVІІІ сторіччя: навч. посібник. Київ: Центр учбової л-ри, 2007. 292 с.
11. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ ст. Київ, 2002. 318 с.
12. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навчальний посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 496 с.
13. Криворучко С. К. Література країн західної Європи межі ХХ–ХХІ століття: підручник. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 248 с.
14. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження. Київ: Знання, 2011. 476 с.
15. Штейнбук Ф. Конвергенція тілесних мікротопосів у сучасній світовій літературі: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. 248 с.

Додаткова

1. Галич О. А., Дмитренко В. І., Фоменко В. Г. Історія зарубіжної літератури. Античність. Середньовіччя. Луганськ: Альма матер, 2003. 228 с.
2. Качуровський І. Новеля іспанського середньовіччя. *Слово і час*. 2002. № 7. С. 39-43.
3. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм. Тернопіль: Астон, 2002. 259 с.
4. Література західноєвропейського середньовіччя: нав. посіб. / за заг. ред. Н. О. Висоцької. Вінниця: Нова Книга, 2005. 464 с.
5. Мегела І. Історія давньогрецької літератури: курс лекцій. Київ: Видавець Карпенко В. М., 2007. 340 с.
6. Мегела І. П. Історія Римської літератури: монографія. Миколаїв: Видавництво ЧДУ імені Петра Могили, 2009. 320 с.
7. Наливайко Д. Бароко і драма Кальдерона «Життя – це сон». *Тема*. 2000. №1. С. 5-17.
8. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: підручник. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2001. 416 с.
9. Пашенко В. І., Пашенко Н. І. Антична література: підручник. Київ: Либідь, 2001. 718 с.
10. Підлісна Г. Н. Антична література: навч. посібник. Київ: Вища школа, 1992. 255 с.
11. Тацій Т. П., Турянська І. М. Трагування образу Дон Жуана в історичній легенді та французькій («Дон Жуан, або Кам'яний гість» Мольєра), англійській («Дон Жуан» Байрона), і українській літературах («Кам'яний господар» Лесі Українки). *Всесвітня література*. 2003. № 5. С.45-8.
12. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ сторіччя: іст.-естет. нарис. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 360 с.
13. Шалагінов Б. Б. Література сентименталізму в Англії. *Зарубіжна література*. 2004. № 7. С. 9-14.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua> (дата звернення 10.08.2020)
2. Бібліотека БДПУ. URL:<http://catalog.bdpu.org/cgi-bin/wfinder.cgi> (дата звернення 10.08.2020)
3. Велика електронна бібліотека. URL:<http://www.big-library.info/> (дата звернення 10.08.2020)

4. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади). URL:<http://www.ae-lib.org.ua/> (дата звернення 10.08.2020)
5. Бібліотека Максима Мошкова. URL:<http://www.lib.ru/> (дата звернення 20.08.2020)
6. Наукова бібліотека. URL:<http://elibrary.ru> (дата звернення 10.08.2020)
7. Зарубіжна література (твори). URL:<http://www.booksite.ru/zarublith.htm> (дата звернення 10.08.2020)
8. Зарубіжна і українська літератури (твори). URL:<http://www.e-reading.me/author.php?letter=%C0> (дата звернення 10.08.2020)
9. Український журнал іноземної літератури «Всесвіт». URL:<http://www.vsesvit-journal.com/index.php> (дата звернення 10.08.2020)
10. URL: <http://antique-lit.niv.ru/>
11. URL: <http://www.zarlit.com/article/2.html>
12. URL: https://pidruchniki.com/15100827/prirodoznavstvo/uchennya_aristotelya
13. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/5959/1/O_Halchuk_NP_2008_GI.pdf
14. URL: <https://www.ed-era.com/courses/>
15. URL: <https://prometheus.org.ua>
16. URL: <https://vumonline.ua/course/classical-works-influence-on-modern-society/>
17. URL: <https://wisecow.com.ua/literatura/miczna-literatura/>

4. Методи навчання:

- 1) За характером логіки пізнання: аналітичний, синтетичний, дедуктивний, індуктивний.
- 2) За рівнем самостійності розумової діяльності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.
- 3) За джерелом знань: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж, робота з книгою); наочні (демонстрація, ілюстрація, спостереження); практичні (практична робота, виконання завдання).
- 4) За дидактичними цілями: методи організації навчальної діяльності, стимулювання і релаксації, контролю та оцінки.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання:екзамен.

6. Система оцінювання.

Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)